

Johann Baptist Metz, *Teologia polityczna*
(*Zum Begriff der neuen politischen Theologie*),
przekł. A. Mosurek, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy,
Kraków 2000, ss. 337.

Pionierska na gruncie polskiego rynku wydawniczego pozycja jest zbiorem najcenniejszych esejów znanego katolickiego teologa i profesora, ucznia wybitnego Karla Rahnera. Jan Baptist Metz odchodzi jednak od metody swego mistrza, poddaje krytyce tendencję współczesnej teologii do sprowadzania wiary chrześcijańskiej do sfery prywatności, budując specyficzną tzw. teologię polityczną. Odwołuje się, jak Moltmann, do zapowiedzi Królestwa eschatologicznego, podkreślając prawdę, iż prze-

kaz chrześcijański jest swego rodzaju orędziem publicznym, zwraca się do wspólnoty jako takiej. Obietnice wolności, pokoju, pojednania i sprawiedliwości nie dotyczą tylko prywatnej postawy religijnej człowieka, lecz implikują wezwanie do odpowiedzialności społecznej i politycznej, do zaangażowania na rzecz budowania przyszłości. Metz kategorycznie sprzeciwia się prywatyzacji eschatologicznej treści Objawienia, która – jak podkreśla – zmusza ciągle na nowo do przejęcia społecznej od-

powiedzialności. Przestrzega jednocześnie przed tym, by społeczno-krytyczna postawa Kościoła nie zmierzała do proklamacji pozytywnego porządku społecznego, czyli do ideologizacji. Teologia nie może stracić z oczu porządku społeczno-politycznego, lecz jednocześnie nie może stać się nową ideologią, zachowując swe uniwersalne przesłanie i pozycję krytyczną.

Niezwykle interesujące analizy Metza są dzisiaj w Polsce, na gruncie poszukiwań teologicznych, nieobecne, chociaż mogłyby okazać się bardzo przydatne. Są bowiem głosem rozsądku, odpowiedzialności i przestrogi w poszukiwaniach znalezienia właściwej pozycji Kościoła we współczesnych przemianach społeczno-politycznych dokonujących się w naszym kraju. Wezwania Metza, by Kościół, w imię eschatologii, ukazywał się jako instytucja oceny społecznej w służbie wyzwolenia człowieka, nadal brzmią „prowokująco”, pobudzając do nowych refleksji na gruncie teologii. Teologia polityczna Metza uświadamia odpowiedzialność historyczną Kościoła wobec

przyszłości człowieka i przeobrażeń społeczeństwa. Metz próbuje uwiarygodnić chrześcijaństwo, także przez wprowadzenie dialogu pomiędzy Kościołem a współczesnym światem.

Pozycja J. B. Metza pt. *Teologia polityczna*, poza refleksją nad określeniem i zakresem teologii politycznej, zawiera niezwykle interesujące i aktualne eseje, powstałe niedawno, na temat „ducha europejskiego”, „Shoah w epoce amnezji kulturowej”, uniwersalizmu teologii, religii i polityki na granicy modernizmu, pluralizmu religijnego i kulturowego. Wszystkie one są przykładem teologicznego myślenia Metza nad współczesnymi zagadnieniami społeczno-politycznymi. Teolog rozważający zagadnienia typowo polityczne, kulturowe i filozoficzne – to w literaturze polskiej ciągle jeszcze sytuacja wyjątkowa. Stąd publikacja J. B. Metza ze wszech miar zasługuje na popularyzację w szeregach polskich katolików, poszukujących teologicznego spojrzenia na rzeczywistość współczesnego świata.

ks. Andrzej Zwoliński